

Mottó:

„A közintézményeket illetőleg bíztam abban, hogy ott maradt munkatársaim és az a nemzedék, melyet mi neveltünk fel, s melynek lelkébe, értelmébe igyekeztünk beleoltani a vallásos érzés és a szövetkezés szükségességének gondolatát, meg fogja állani helyét, s nem engedi elsorvadni azokat az intézményeket, melyeket érettük alkottunk!”

Ürmösi József

Előszó

Az 1989-es fordulat utáni első székelyudvarhelyi Korunk-találkozón a civil társadalmi alakulatok meghonosítása volt a téma. Az egyik szerkesztő arra biztatott: nem kell elzárkózni, bátran át kell venni a nyugat-európai modelleket.

Többek közt szót kértem én is. Elmondtam, hogy a székely faluközösség önszerveződési modelljei hazai történelmi-társadalmi talajba gyökereznek (lásd Egyed Ákos és Imreh István munkáit), ám a nyugat-európai minták sem idegenek, mert a századforduló után Udvarhely környékén, a Homoródok vidékén komoly szövetkezeti mozgalom alakult ki. Nem torkolltak ugyan le, de a lekicsinylést, a tudóskodó figyelemelterelődést megéreztem, s bosszantott, hogy ha ezt más mondaná, akkor felfigyelnének mondandómra.

Cseke Péter szóban és levélben egyaránt biztatott: írjam meg mondandómat, mert roppant időszerű. Az udvarhelyszéki RMDSZ szélmalomharca és meddő helyben topogása is arra indított, hogy sürgősen tenni kell valamit gazdasági talpraállásunk, megerősödésünk érdekében. A homoródmenti múltbeli állapotok vizsgálatára serkentett dr. Hála József néprajzkutató is. Hogy nem csupán tíz-húszoldalas szakdolgozat, hanem könyv lett az egyéni kutatás és feldolgozás eredménye, azt az említett helyzet váltotta ki, és a szülőföldem iránti adósságaim törlesztésének óhaja. Köszönettel tartozom dr. Gazda Klára néprajzkutatónak is, aki értékelő bírálatával segített.

Remélem, sikerül a figyelmet a sok szempontból elhanyagolt Homoródmente felé irányítanom.

Székelyszentlélek, 1995. július 17-én

Balázsi Dénes